



اخلاق شهروندی از نگاه اسلام

تألیف: محمدرضا داداش زاده

سرشناسه	داداش زاده ، محمد رضا. ۱۳۴۴
عنوان و نام پدیدآور	اخلاق شهروندی از نگاه اسلام / محمدرضا داداش زاده.
مشخصات نشر	تهران : مبین اندیشه ۱۳۹۰
مشخصات ظاهری	۱۶۸ ص
شابک	۳۲۰۰۰ ریال ۳-۰۰۷-۲۳۹-۶۰۰-۹۷۸ ISBN
وضعیت فهرست نویسی	فیا
موضوع	اخلاق اسلامی
موضوع	شهروندان - جنبه‌های اخلاقی
رده بندی کنگره	۱۳۹۰ - ۱۳ الف ۸/د۱۴ / BP ۲۴۷
رده بندی دیویی	۲۹۷/۶۱
شماره کتابشناسی ملی	۲۴۰۴۶۷۱



وب سایت : [www- mobine andisheh. Com](http://www-mobine-andisheh.com)

مرکز بخش: تهران : خیابان قزوین - خیابان سبحانی - خیابان برادران فلاح پلاک ۲۱۹
 صندوق پستی ۵۹۱-۱۳۴۴۵ انتشارات مبین اندیشه - همراه : ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵

نام کتاب: اخلاق شهروندی از نگاه اسلام

مؤلف: محمد رضا داداش زاده

ناشر: مبین اندیشه

نوبت چاپ: اول / ۱۳۹۰

شمارگان: ۵۰۰۰

چاپخانه: دژ

قیمت: ۳۲۰۰ تومان

شابک: ۳-۰۰۷-۲۳۹-۶۰۰-۹۷۸ ISBN

ناشر همکار: آوای منجی - اندیشه مطهر

کلیه حقوق این کتاب برای ناشر محفوظ می باشد .

مرکز بخش:

قم : خیابان معلم - ۱۰ متری معلم - کوچه ۵ (شهید فلسفی) پلاک ۴

همراه : ۰۹۱۲۳۹۰۸۴۷۵ - تلفن : ۰۲۵۱-۷۷۴۸۳۷۰

سامانه پیام کوتاه : ۳۰۰۰۴۷۴۲۹۰۸۴۷۵

فهرست مطالب

۱۱	پیشگفتار
۱۵	فصل اول: نوع دوستی یا دگردوستی
۱۷	نوع دوستی یا دگردوستی
۱۸	سیره‌ی معصومین (علیهم‌السلام) در دگردوستی
۱۹	شیوه‌ی امام ششم (علیه‌السلام) هنگام کمبود مواد غذایی در مدینه
۲۲	برخی از حقوق مسلمانان نسبت به یکدیگر
۲۳	داستان پیرمرد بهشتی
۲۶	همسایه‌ نو
۲۷	ضابطه‌ی دگردوستی در کلام پیشوایان دینی
۲۸	انسان دوستی را از کودکی به فرزندان بیاموزیم
۳۰	کودکی، رمز بزرگی حاتم طایی
۳۱	تعاون در کارهای خیر، از سفارش‌های اسلام
۳۳	گره‌گشائی

- ۳۶ احسان، یکی دیگر از سفارش‌های اسلامی
- ۴۰ خاطره‌ای از مرحوم آیه‌الله العظمی بروجردی رحمته‌الله
- ۴۱ ثمره نیکی به سگ!
- ۴۴ ۱. خوشرویی و خوشگویی
- ۴۴ سیره‌ی امام پنجم علیه‌السلام در برخورد با مردم
- ۴۶ سیره‌ی پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وآلهم‌وسلم در برخورد با مردم
- ۴۷ ۲. شادمان کردن مردم
- ۵۰ اظهار محبت نسبت به همسر
- ۵۲ ۳. خدمت به خانواده
- ۵۳ نصیحت زاهد
- ۵۶ سربار نبودن
- ۵۷ تأمین معاش زندگی کودک عبادت است
- ۵۹ فصل دوم: جوان و شبیخون فرهنگی بیگانگان
- ۶۴ واژه فرهنگ
- ۶۵ تهاجم فرهنگی
- ۶۵ انواع فرهنگ:
- ۶۵ ۱. فرهنگ مادی
- ۶۷ ۲. فرهنگ الهی

- برخی از ارزش‌های دینی در فرهنگ اسلامی: ۶۸
- الف) پرستش خدای تعالی اساسی‌ترین ارزش دینی ۶۸
- ب) پرورش روح عدالتخواهی ۶۹
- ج) مسئولیت فرد ۶۹
- د) پرورش روح اجتماعی و تعاون ۷۰
- پیشینه تبادل و تهاجم فرهنگی ۷۱
- نقش زن و شراب در سقوط اسپانیا ۷۳
- شیوه‌ها و ابزارهای تهاجم فرهنگی: ۷۴
۱. تضعیف باورها و اعتقادهای مذهبی ۷۴
۲. به انحراف کشاندن گرایش‌های معنوی ۷۵
۳. تخریب و نفی هویت ملی ۷۵
۴. استفاده از مذهب علیه مذهب ۷۶
۵. طرد و تخریب الگوها، تضعیف روحانیت به عنوان یکی از ابزارهای مؤثر و کارآمد فرهنگی در کشور ۷۶
۶. ترور شخصیت‌های کشور مورد تهاجم ۷۶
۷. متهم کردن نظام اسلامی به سلب آزادی‌های مدنی و ضدیت با حقوق بشر؛ ترویج و اشاعه دنیاطلبی و مادی‌گرایی افراطی و ۷۷
- برخی از زمینه‌های تأثیرپذیری از تهاجم دشمن: ۷۷
۱. ضعف ایمان ۷۷
۲. مفاسد اداری و اقتصادی ۷۷
۳. بیکاری ۷۸

- ۷۹ انحطاط فرهنگی در آئینه قرآن کریم
- ۸۱ الف) افتخار به حَسَب و نَسَب و امور یهوده
- ۸۱ ب) برتری جویی پاره‌ای از افراد بر گروه و یا جنس دیگر
- ۸۱ عوامل زمینه‌ساز نابودی فرهنگ‌ها:
- ۸۲ ۱. حاکمان ظالم و فاسد
- ۸۲ ۲. خدا فراموشی
- ۸۳ ۳. تقلید کورکورانه
- ۸۳ ۴. تقلید از بیگانگان
- ۸۴ کلامی از امام خمینی علیه السلام
- ۸۵ ۵. عیاشی و خوشگذرانی
- ۸۵ ۶. گسترش فساد
- ۸۷ ۷. همجنس گرایی
- ۸۸ ۸. زنا
- ۹۰ عوامل بازدارنده انحطاط فرهنگی از نگاه قرآن مجید:
- ۹۰ الف) کنترل و نظارت همگانی و اجتماعی
- ۹۱ ب) جلوگیری از مقدمات انحطاط و سقوط
- ۹۳ ج) بیان عاقبت انحطاط فرهنگی
- ۹۴ د) دعوت به تدبیر و تفکر
- ۹۶ راه‌های مقابله با تهاجم فرهنگی بیگانگان

سخن رئیس جمهور سابق آمریکا و ناپلئون	۹۸
جدایی جوانان از اعتقادهای دینی	۱۰۱
کلامی از رهبر فرزانه، حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله)	۱۰۱
وظایف جوانان و خانواده‌ها در برابر هجوم فرهنگی بیگانگان	۱۰۲
وظایف جامعه در برابر تهاجم فرهنگی بیگانگان	۱۰۸
فصل سوم: بهداشت از نگاه اسلام	۱۱۱
بهداشت همگانی	۱۱۷
بهداشت فردی	۱۱۹
۱. بهداشت پوست	۱۲۰
۲. بهداشت مو	۱۲۳
۳. بهداشت ناخن	۱۲۴
۴. بهداشت دهان و دندان	۱۲۷
خصلت‌های دوازده گانه در مسواک	۱۳۲
نحوه به کارگیری مسواک	۱۳۳
شستشوی بینی و دهان	۱۳۵
نحوه جویدن غذاها	۱۳۶
۵. بهداشت مسکن و مکان‌های عمومی	۱۴۱

- چرا با پای راست وارد مسجد شویم؟ ۱۴۷
۶. بهداشت لباس ۱۴۸
۷. بهداشت مواد غذایی، آب، هوا، ظرف ۱۵۲
- پیشینه حمام ۱۵۵
- فلسفه غسل ۱۶۰
- کتاب نامه ۱۶۵
- مقاله ها ۱۶۶

www.ketab.ir

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

پیش گفتار

حمد و سپاس، خداوندی را سزااست که «تزکیه نفس» را مایه
فلاح و رستگاری معرفی فرمود:

«قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّيْنَاهَا وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّيْنَاهَا؛ هر که خود را پاک
کرده، رستگار شده؛ و آن که خود را با گناه آلوده ساخته، محروم
گشته.»^۱

اینک که لطف و اراده خلل ناپذیر الهی بر آن تعلق گرفته تا
انقلاب شکوهمند اسلامی ایران به رهبری زعیم عالی مقام،
حضرت امام خمینی علیه السلام و وحدت و حضور و ایثار ملت عزیز ایران
به این جایگاه رفیع برسد؛ از این روی بر فرد فرد ایرانیان فرض
است تا با بهره وری از این فرصت بسیار مناسب، خویشتن را به
زیور فضیلت های اخلاقی و انسانی آیین مقدس و سعادت بخش
اسلام عزیز بیارایند.

خدای تعالی در این دنیا نعمت‌های بی‌شماری را به انسان‌ها ارزانی داشته که در این میان، سرمایه‌ی «حیات» پرفروغ‌ترین آن‌هاست. به برکت فرصت و زمان، آدمی می‌تواند از سایر نعمت‌های الهی بهره برده و در راه تکامل و پویایی خویش و پیشرفت جامعه و در نهایت، رسیدن به قُلَّةُ فلاح و رستگاری گام نهاند.

از آن‌جا که جسم انسان گرفتار بیماری‌های فیزیولوژیک می‌شود، روحی نیز دچار اختلال‌های روانی شده و گاه خطرناک‌تر از بیماری‌های گروه اول بروز می‌کند. از این رو یک شهروند مسلمان نمی‌تواند در برابر بیماری‌های روحی و روانی هموعان خویش بی‌تفاوت بماند.

اگر ما ایده‌ی برقراری یک جامعه‌ی اسلامی را در سر می‌پرورانیم، باید خود را مسئول دانسته و نسبت به یکدیگر نظارت متقابل داشته و به حقّ سفارش کنیم:

«كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ؛ شما بهترین امتی بودید که به سود انسان‌ها آفریده شده‌اند؛ (چه اینکه) امر به معروف و نهی از منکر می‌کنید»^۱ در حقیقت خودسازی واقعی بدون دگرسازی ممکن نمی‌افتد؛ چرا که اگر

محیط شهروندان، آلوده به انواع ناهنجاری‌ها شد، یک فرد به تنهایی چگونه می‌تواند - در عین معاشرت با دیگران - در خودسازی به پیروزی رسد؟

شایان ذکر است که نوشتار مزبور تنها سه موضوع از دهها خصوصیتی که باید یک شهروند مسلمان ایده‌آل از آن برخوردار باشد، پرده برمی‌دارد.

صفت‌هایی چون: توکل، صبر، اعتماد به نفس و... از اخلاق فردی و فضیلت‌هایی مانند: فروتنی، راستگویی، احسان، تعاون، نعدوستی و... از اخلاق اجتماعی به شمار می‌آید.

آنچه در اخلاق شهروندی موردنظر است، رابطه انسان با دیگران است و این رابطه، نمی‌تواند یکسان باشد.

رابطه انسان با اعضای خانواده‌اش، غیر از رابطه با افراد کلاس و مدرسه؛ و این دو غیر از رابطه فرد با همکاران و کارمندان یک اداره است.

ناگفته نماند که این نوشته در ادامه بحثهای اخلاقی پیشین - که با قلم ضعیف ناچیزترین بندگان خدای قادر به رشته تحریر درآمده بود - نگاشته شد.

نگارنده در فصل نخست به بحث «نعدوستی» پرداخته و در دومین فصل، از «جوان و شیخون فرهنگی» پرده برداشته و در

پایان هم، که سومین فصل را در برمی گیرد، به «بهداشت از نگاه اسلام» می پردازد. در ضمن بر خود لازم می دانم تا از فاضل ارجمند، جناب حجة الاسلام عسکری اسلامپور که در فصل دوم، این جانب را یاری فرمود، سپاسگزاری کنم.

امید است که این اثر بسیار ناچیز، رضایت قطب عالم امکان، حضرت ولی الله الاعظم (اروحاله الفدا) را فراهم آورده و همگان در مسیر قرآن و عترت، به زندگی سعادت مند دنیا و آخرت دست یابیم. «ان شاء الله».

قم المقدسه

رجب المُرَجَّب ۱۴۲۸ هـ. ق

مردادماه ۱۳۸۶ هـ. ش

الاقل محمدرضا داداش زاده